

Právní stát jako předmět spoluvlastnictví občanů (a nikoli jako kořist politických stran)

Nemám ambice ani chuť zakládat žádnou novou mešianskou filozofii či ideologii, ani napravovat či vylepšovat stávající politický systém – neboť ten je neopravitelný, procedurálně zastaralý a odsouzený k nevyhnutnému - leč příliš pomalému - a tím i nákladnému zániku. A to nejen v naší zemi.

Mám v úmyslu iniciovat, případně i materiálně napomoci založit:

„Univerzální projekt konsenzuální správy sdíleného vlastnictví (majetku)“.

Výkon spoluvlastnických práv (hospodaření se společnou věcí) je u malých či přirozeně vzniklých skupin (např. spoludědicové) relativně jednoduchý a přehledný (být často nikoli bezkonfliktní), protože se mohou a musejí mezi sebou domluvit nemožní jednotlivci a dosažení konsenzu hlasováním či dohodou, případně rozhodnutím soudu, je relativně snadné, stejně jako je poměrně snadné vyhodnocení následných ekonomických dopadů takto přijatého rozhodnutí.

U větších celků – tzv. právnických osob - je situace pochopitelně tím složitější, čím větším počtem fyzických osob je tato tvořena a čím větší je frekvence a závažnost (cena) rozhodování v této právní osobě; (nelze svolávat hlasování všech členů i několikrát za den).

Hlavní problém je tudíž informačně-technologický.

V malých společenstvích, např. rodinách, se problémy řeší osobně nebo prostřednictvím zástupce či zmocněnce (advokát při rozvodu, dědictví, při kupní smlouvě apod.). Vztah mezi zmocněncem a zmocnitelem je jasný a přímočarý a i zákonem dostatečně upravený. Jinak je tomu u množiny zmocnitelů (např. občanů) a množiny jejich zmocněnců – (poslanců). Proto je nutno tento dosud zcela nepřehledný svazek a nepřehlednou spleť zájmových vazeb mezi oběma množinami nahradit s pomocí software (podobného bankovnímu) tak, aby i každá individuální a časově vymezená oboustranná vazba mezi voličem a jím zmocněným zmocněncem byla dohledatelná a její výsledky vyčíslitelné a podle různých účelových třídících hledisek kumulovatelné a porovnatelné.

Ve výsledné fázi to vypadá tak, že občan si vybere z rejstříku akreditovaných zmocněnců (politiků) několik jemu blízkých, převede jim ze svého „účtu důvěry“ hodnotu +1 (nebo naopak hodnotu -1 či 0) - tj. aritmetický výraz hlasování „pro“, „proti“ a „zdržel se“. To může učinit kdykoliv průběžně vůči kterémukoliv registrovanému politikovi – bez ohledu na nějaké „volební období“ – které tím pádem zanikne a stane se obdobím průběžným a trvalým. Software pohlídá nárůst či úbytek na „kontě důvěry“ jednotlivých politiků a permanentně bude aktualizovat jejich pořadí. Prvních 200 se dostane do parlamentu a každý z nich se tam udrží jen tak dlouho, dokud stav jeho konta neklesne pod úroveň posledního (dvoustého) v pořadí a nebude nahrazen tím politikem z registru, který dosáhne lepšího výsledku.

Každé hlasování parlamentu bude označeno číslem „veřejné zakázky“, před hlasováním ekonomicky vyhodnocené nezávislým ústavním orgánem a tímtež orgánem nadále sledované až do jejího „umoření“. Zisk či naopak ztráta z každého jednotlivého rozhodnutí politiků se průběžně zaúčtuje nejen příslušným hlasujícím politikům v závislosti na jejich pozitivním či negativním postoji, ale zejména alikvotně i jejich konkrétním zmocnitelům (voličům), kteří tak budou zodpovědněji sledovat, koho kdy zmocnili, neboť jestliže se dostanou „do mínusu“ budou (podobně jako v hokeji) vyloučeni ze hry na tak dlouho, než se jim způsobená ztráta „umोří“. A ve hře zůstanou jen ti zmocnitelé (a jejich zmocněnci), kteří hlasovali moudře a neškodně pro státní rozpočet, aniž by parazitovali na zbylých občanech - resp. ti voliči, kteří se od svých plýtvavých poslanců závčas odvrátili.

Výsledný model je univerzálně použitelný pro správu jakékoliv právnícké osoby, řízené z tohoto okruhu volbou vybranými osobami fyzickými. Tedy např. větší akciové společnosti, sportovní svazy, zájmové

organizace s větším majetkem, a samozřejmě obce, kraje, země i státy.

Ten projekt nebude snadný, bude to týmová práce právníků legislativců, ekonomů, informatiků a programátorů, jejichž hlavní (a snad i jedinou) motivací bude zápal pro věc. Výsledek bude vybaven parametrickými regulátory a tlumiči, aby se systém příliš nerozkmital.

Nelze očekávat podporu žádné stávající ani budoucí politické strany – byt by se sebevíc zaklínala přímou demokracií a péčí o věci veřejné – protože jí v tom brání elementární parazitický pud sebezáchovy.

Proto je třeba funkčnost modelu vyzkoušet na menším, leč dostatečně velkém i dlouhodobém vzorku – např. na paralelním „cvičném“ akademickém senátu či jiném útvaru studentské, akcionářské nebo jiné volené samosprávy – pokud se jí podaří pro myšlenku ziskat.

Takto zmocněným úspěšným politikům se to bohatě vyplácí, když uvážíme, že státní peníze, připadající až dosud politickým stranám, si rozdělí pouze aktivně činní poslanci. Pak i z tohoto důvodu ztratí motivaci k vlastní korupci a „lobistům“ se jejich snažení nesmírně prodráží, protože by namísto několika politiků museli získat (či uplatit) většinu voličů, kteří by si navíc jistě rozmysleli, za jakou cenu a na jak dlouho by mohli či chtěli pozbýt účast na další hře o osud své země.

Pro účely správy státu se ze stávající právní úpravy vyloučí některé přežívající nesmyslné a očividně nepravostí a bude nutno upravit právní řád, počínaje ústavou včetně listiny základních lidských práv, a to na základě těchto tezí:

- 1) Primárním subjektem práva je osoba fyzická. Osoba právnícká je až odvozená od osob fyzických (je jejich účelovou a dočasnou kumulací, tudíž principiálně nemůže mít nikdy přednost - např. před soudem - před trvající a autentickou osobou fyzickou).
- 2) Každý člověk, který má být podroben výkonu pravomoci voleného zástupce, musí mít možnost takového zástupce volit či aktivně nevolit (hlasovat proti jeho zvolení). To znamená, že zaniknou m.j. i všechny účelově vymezené a rozdrobené volební obvody a budou nahrazeny obvodem jediným – tak vymezeným, aby obsáhl celou jurisdikci voleného orgánu. Volebním obvodem obecní samosprávy je území (katastr) obce, volebním obvodem státního orgánu je celý stát.
- 3) Volební právo a jeho výkon nesmí zůstat (a vůbec být) tajné či anonymní (podobně jako účty v bankách); může být pouze neveřejné, ale vždy dohledatelné a dokumentovatelné. Jak zmocněnec, tak zmocnitel musí znát (resp. mít možnost zjistit) svého partnera ve vzájemném vztahu po celou dobu trvání tohoto vztahu.

Politické strany tím ztratí svoje výsadní a diskriminující postavení ve společnosti a mohou se účastnit rovné a rovnoprávné soutěže s jinými akreditovanými a státem povolenými společenskými organizacemi. Mohou např. podporovat vybrané politiky, ovšem pouze za vlastní – nikoli státní prostředky. **Snadno proveditelným se stane referendum o čemkoli i přímá volba kohokoli.**

Epilog:

Před veřejnějším textu (formou privátní inzerce) oslovil jsem - na straně jedné řadu známých politiků a jejich asistentů - na straně druhé řadu angažovaných politologů, politických komentátorů, ba i teologů. Odpovědi je moudrý a uvážlivý „postoj mrtvého brouka“ obou navzájem provázaných, symbiotických táborů, nerolučně téžících z kapes občanů i ze zaběhnuté a oboustranné výnosné politické tradice.

Vždyť co by si ti chudáci počali, kdyby se z nich muse-li stát kvalifikovaní a kompetentní advokáti svých voličů, přidržení stejným kritériím a normám - jako každé jiné ctihodné a svobodné povolání.

Ing. Bořivoj Pauk